

Mitä (ja miten) tiedämme kotoutumis- koulutuksen vaikuttavuudesta?

Matti Sarvimäki

31.1.2025

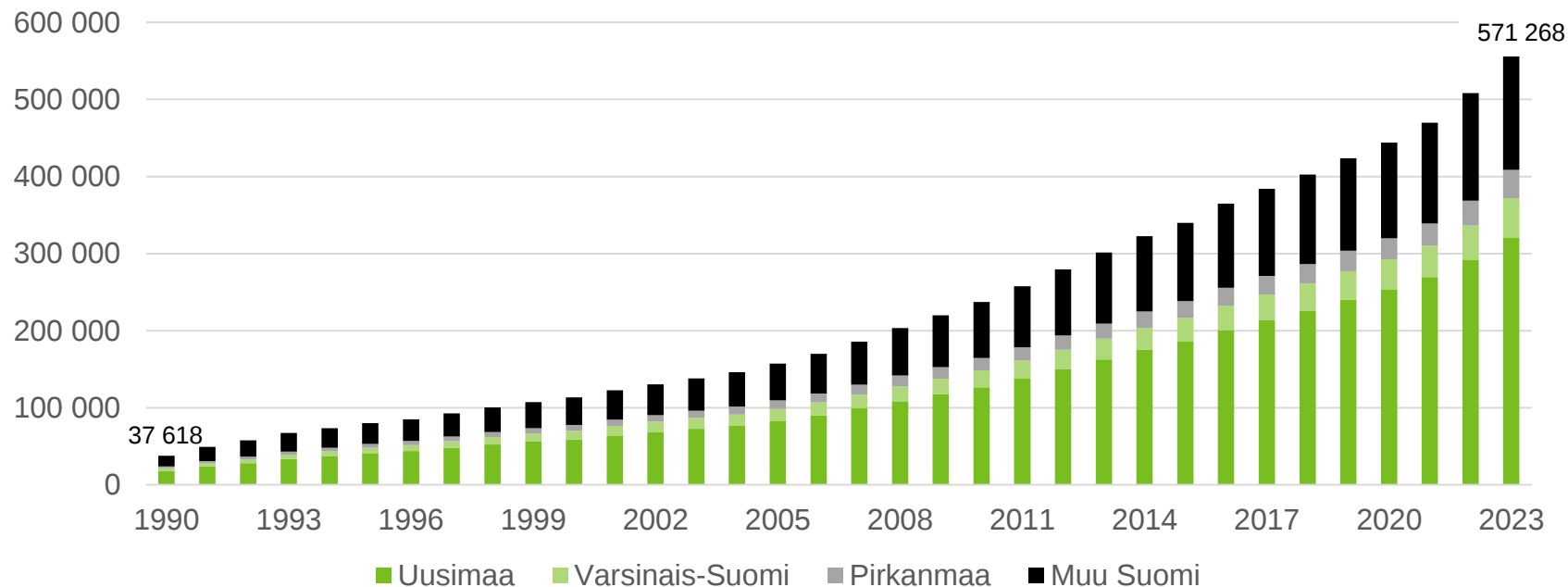
Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

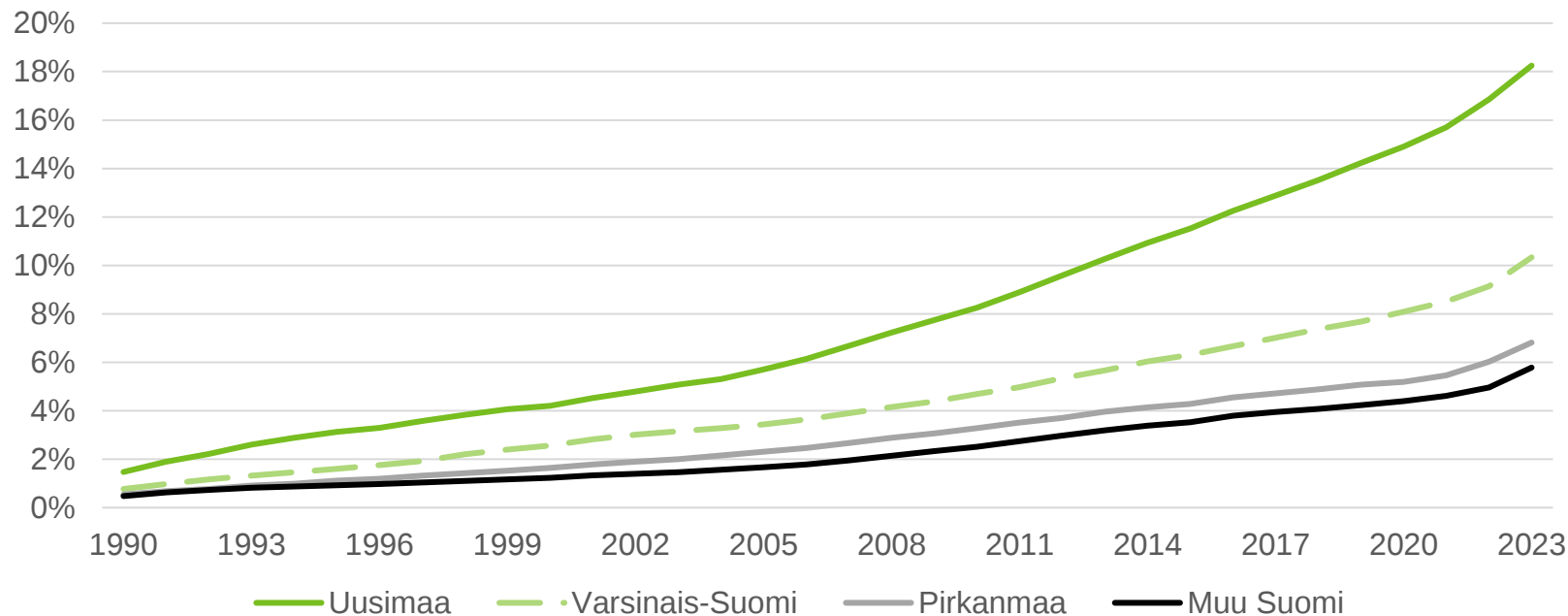
Alustuksen rakenne

1. Maahanmuuton yleiskuva
2. Kotoutumiskoulutuksen mahdollisuudet

Ulkomaalaistaustaisten määrä 1990–2023

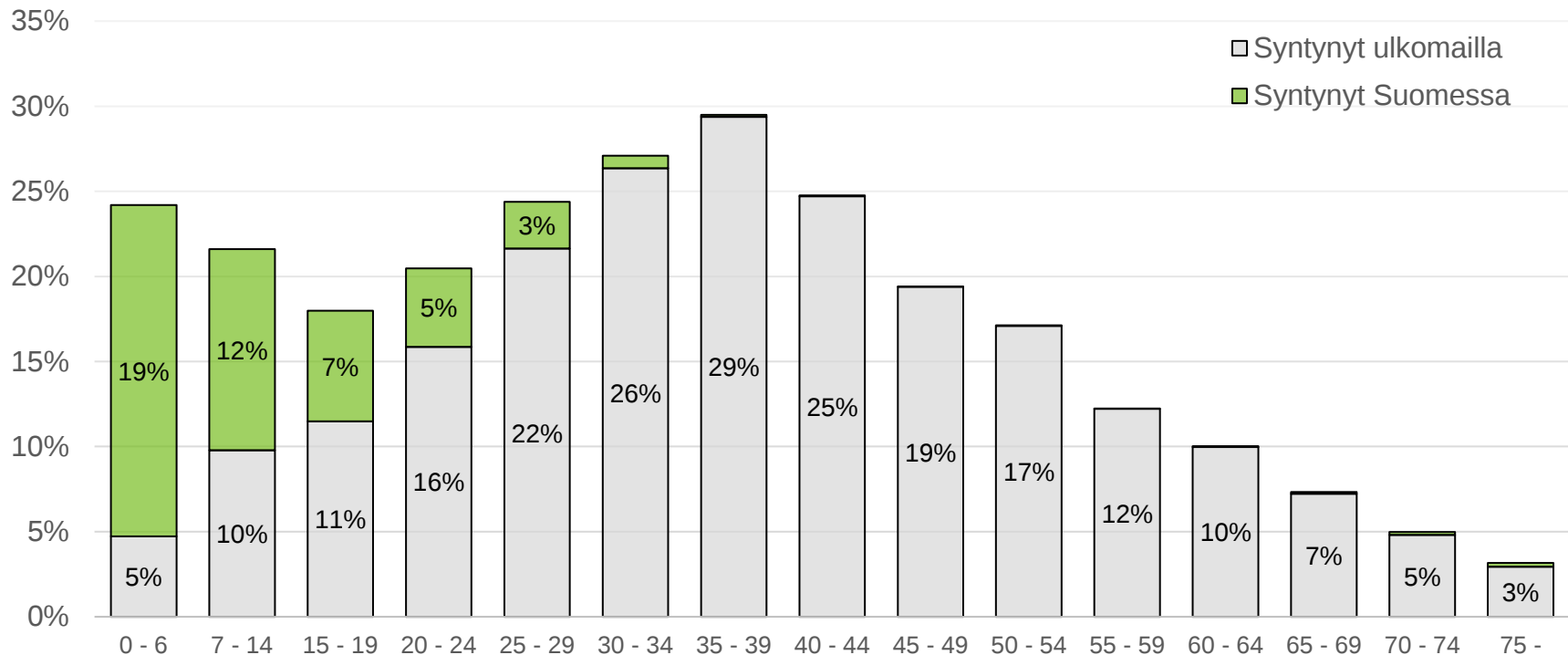

Ulkomaalaistaustaisten väestöosuus 1990–2023

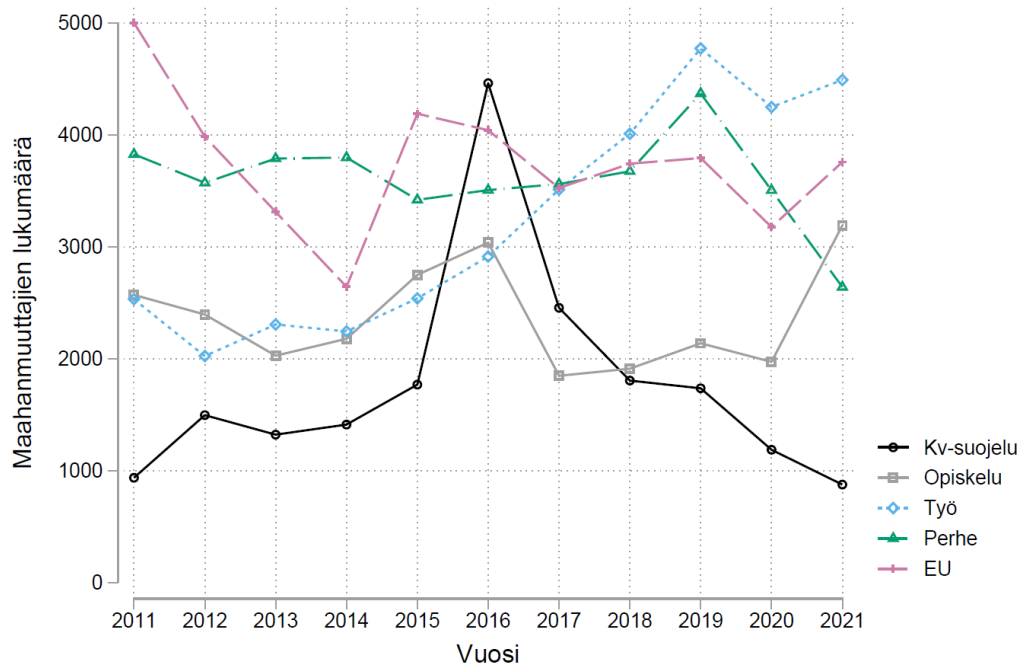
”Ulkomaalaistaustainen” = molemmat vanhemmat syntyneet ulkomailla.

Ulkomaalaistaustaisten väestöosuus ikäryhmittäin, Uusimaa 2023

"Ulkomaalaistaustainen" = molemmat vanhemmat syntyneet ulkomailla.

Maahan saapuneiden määrä oleskelulupatyypeittäin

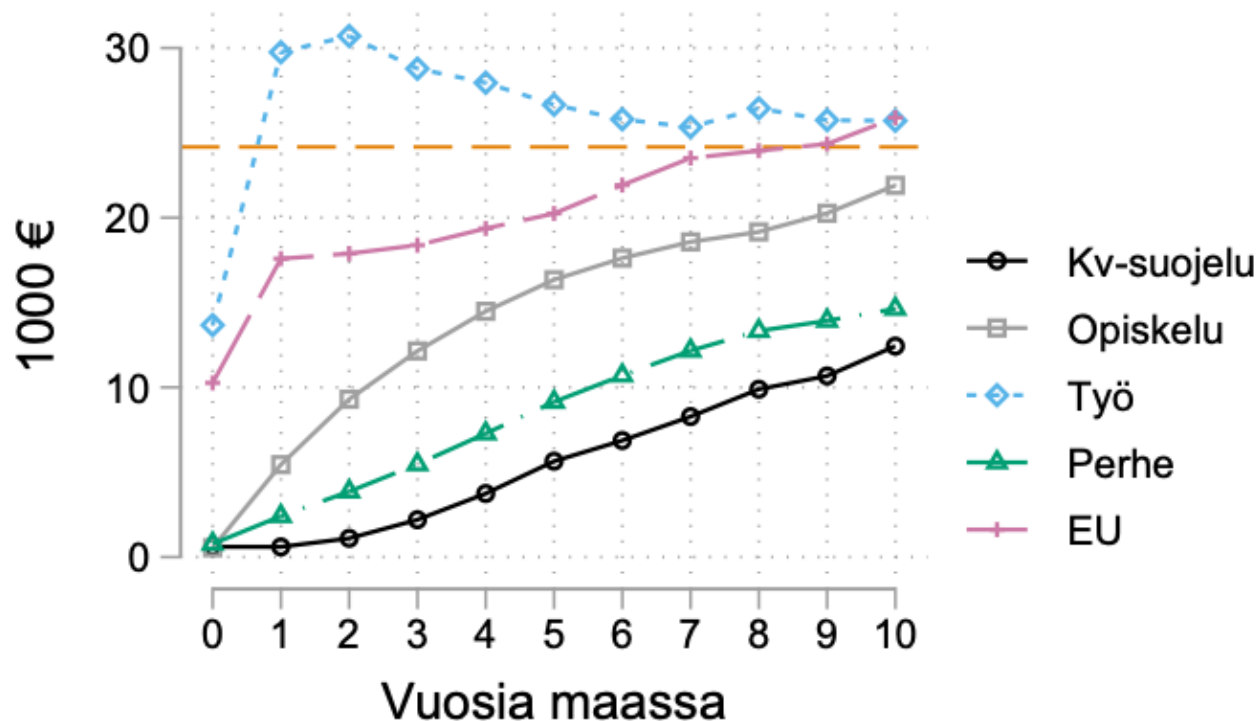

Aineisto: Maahanmuuttoviraston (Migri) tiedot vuosina 2011–2021 myönnettyistä ensimmäisistä oleskeluluvista yhdistettynä TK:n rekisteriaineisoihin

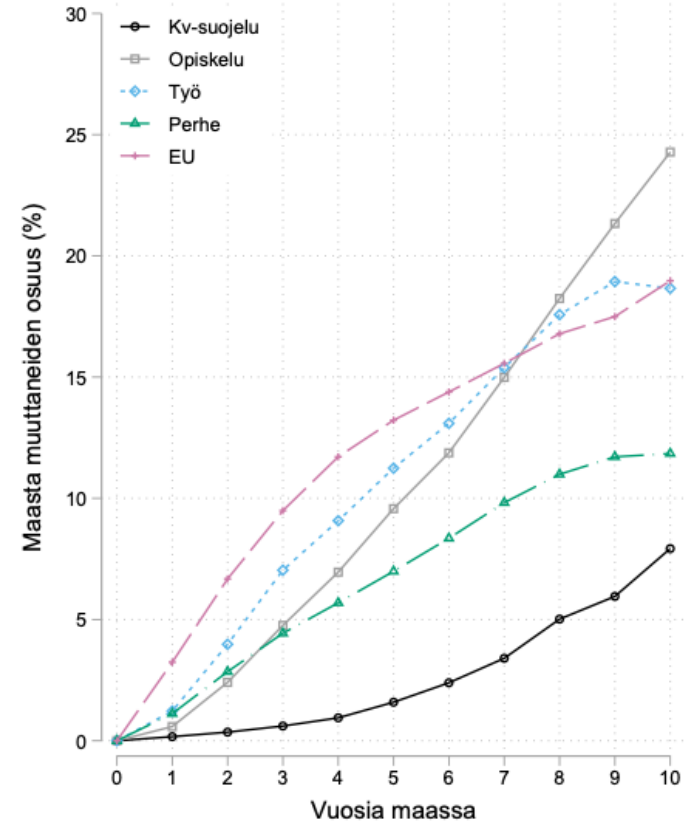
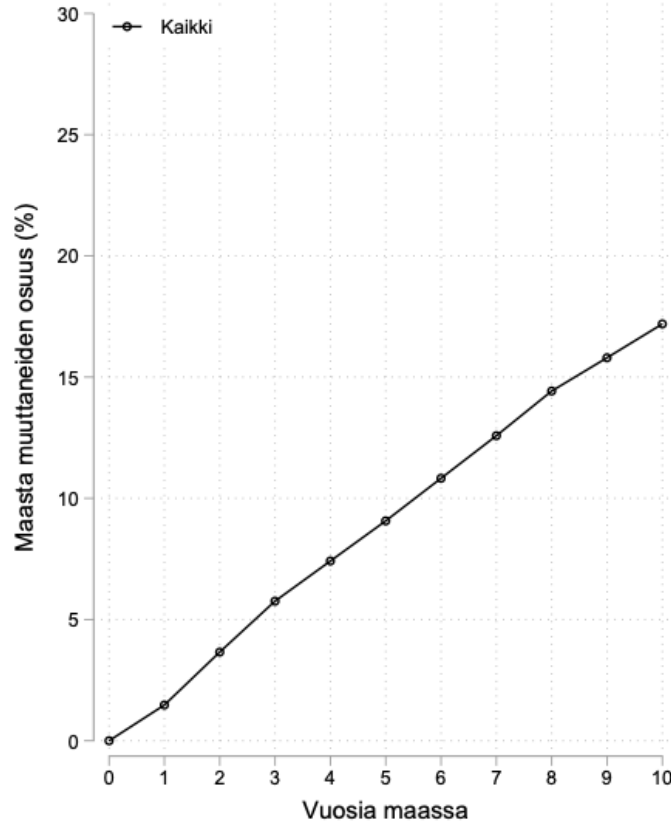
Tarkastelu rajattu 18-59-vuotiaisiin henkilöihin, joilla on kotikunta Suomessa viimeistään oleskeluluvan myöntämismuuttoa seuraavana vuotena

Edustaa valtaosaa Suomeen pitkäaikaisesti jäävistä maahanmuuttajista, mutta esim. osa opiskelijan oleskeluluvalla tulleista jää tarkastelun ulkopuolelle

Ansiotulot

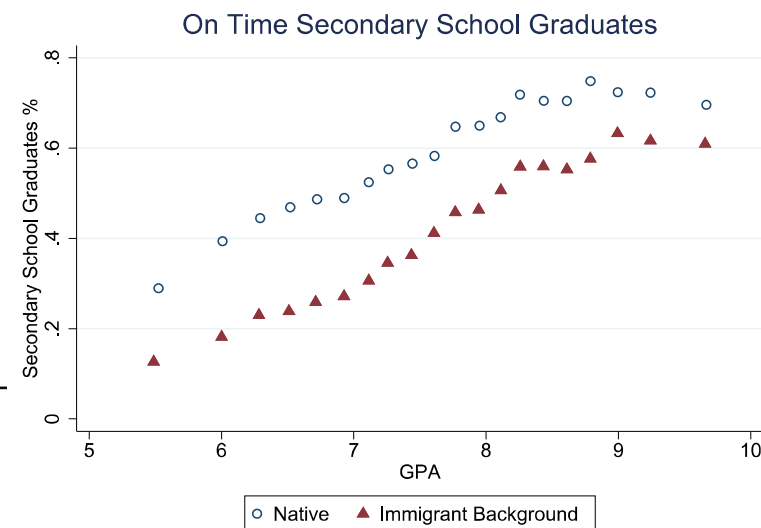
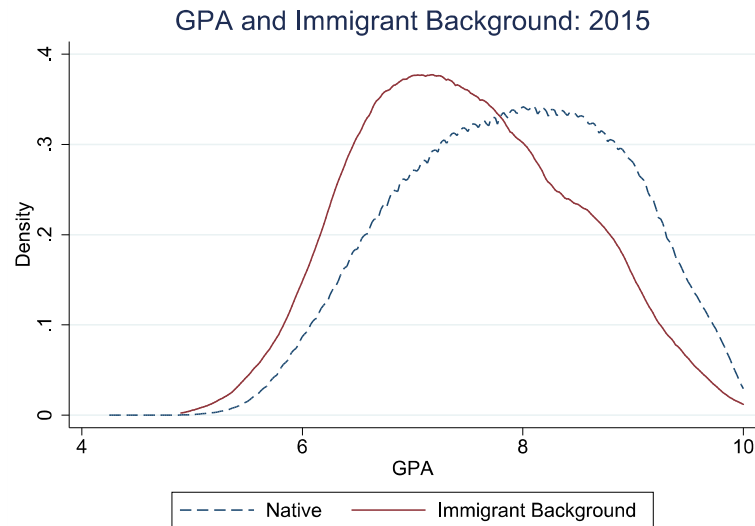

Poismuutto

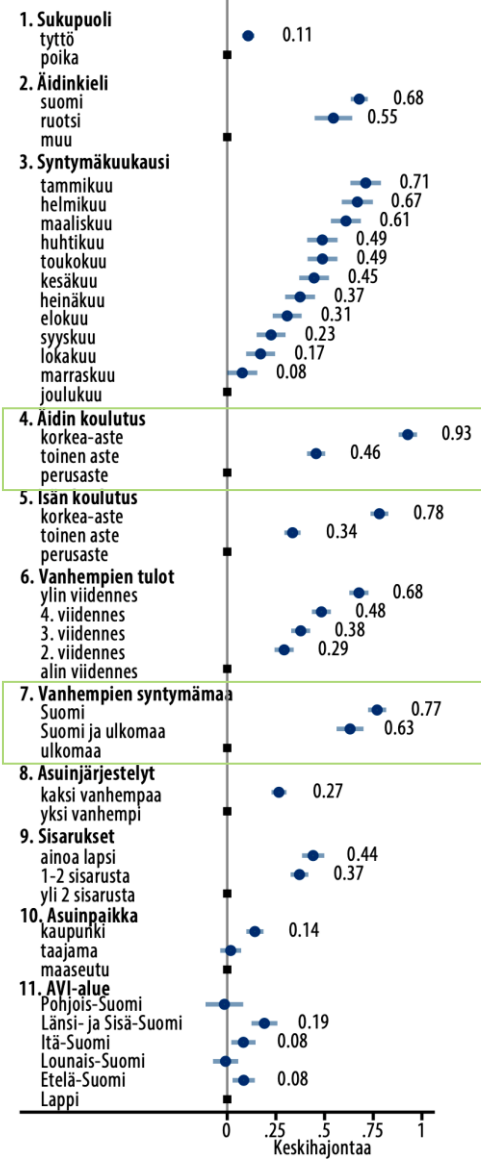

Maahanmuuttajien lapset

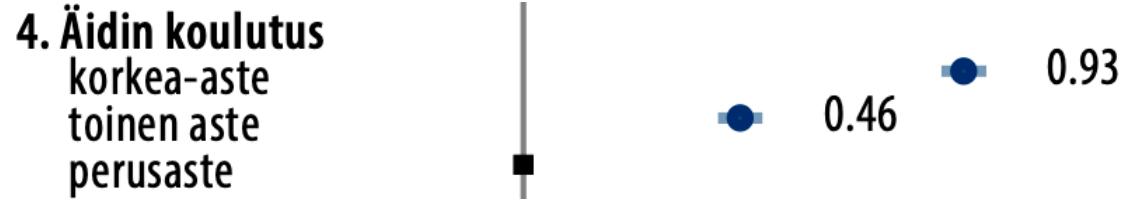
- **S2 lapset keskimäärin 0,6-0,8 SD jäljessä kolmannella luokalla**
 - *Lähde: Ukkola ja Metsämuuronen (2023). Karvi*
- **Ulkomailla syntyneet 1,1 SD jäljessä PISA-matematiikassa**
- **Suomessa syntyneet maahanmuuttajien lapset 0,9 SD**
 - *Lähde: Harju-Luukkainen ym. (2014). Jyväskylän yliopisto.*

(a) Kahdenväliset vertailut

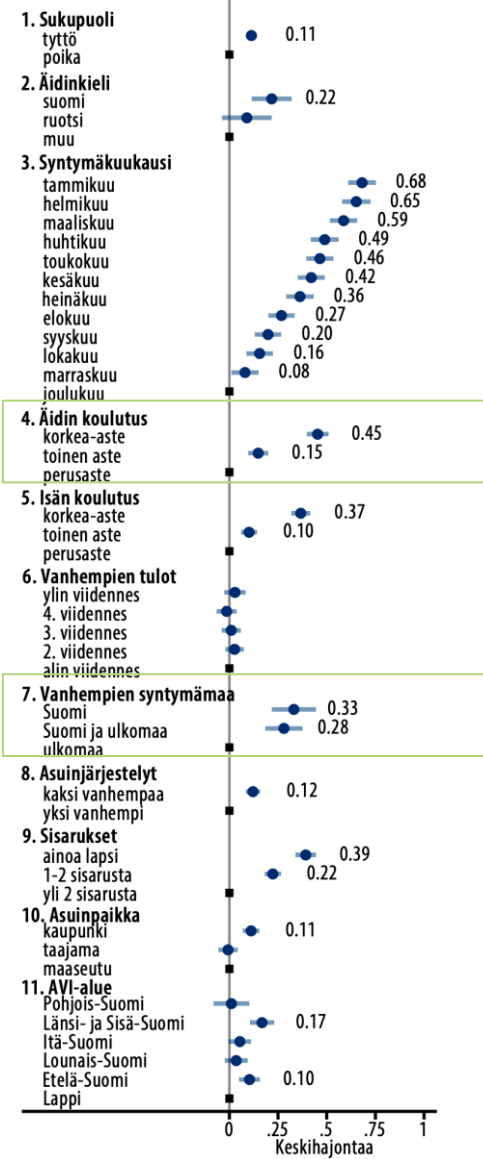
Lukutaidon valmiuksien keskimääräiset erot taustatekijöiden välillä 5-vuotiaana

Lasten tekemät lukutaidon valmiuksia arvioivat tehtävät (N = 15 097).

(b) Ehdolliset vertailut

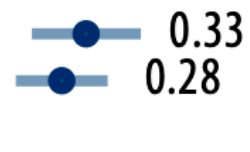
Lukutaidon valmiuksien keskimääräiset erot taustatekijöiden välillä 5-vuotiaana

4. Äidin koulutus
korkea-aste
toinen aste
perusaste

7. Vanhempien syntymämaa
Suomi
Suomi ja ulkomaa
ulkomaa

Lasten tekemät lukutaidon valmiuksia arvioivat tehtävät (N = 15 097)
(muut taustatekijät vakioituna).

Kotoutumispolitiikan mahdollisuudet

Riikka Purra ✓
@ir_rkp · Seuraa

✕ Hallitus leikkaa merkittä

Oppositio: PS ei halua, että

✕ Kumpikohan on avain in
maahanmuuttopolitiikka ja
vuodesta toiseen kuin kanl
kotouttamisraha?

9.32 ip. · 9. syysk. 2024

Teksti
HANNA PESOLA
johtava tutkija, VATT ja Helsinki GSE

MATTI SARVIMÄKI
professori, Aalto-yliopisto ja
Helsinki GSE; johtava tutkija, VATT

TUOMO VIRKOLA
akatemiattutkija ja erikoistutkija,
VATT ja Helsinki GSE

Kuva: Hans Eiskonen

Mitä tiedämme kotoutumispolitiikan vaikuttavuudesta?

Maahanmuuttajien kotoutumistoimenpiteet ovat poliittinen kiistakapula, josta jouduttiin pitkään vääntämään vailla riittävää tietopohjaa. Tuoreet Suomessa ja muissa Pohjoismaissa tehdyt tutkimukset antavat uskottavaa näyttöä siitä, että esimerkiksi Suomen kotoutumissuunnitelmat palvelevat sekä maahanmuuttajia että Suomen julkista taloutta.

Vaikuttavuuden arviointi

Tavoite

- arvioida miten interventio vaikutti lopputulemiin
- tavoitteena mitata syy-seuraus-suhdetta, ei pelkkää korrelaatiota

Mihin verrokkiryhmää tarvitaan?

- *vertailukelpoinen* verrokkiryhmä kertoo mitä osallistujille olisi (keskimäärin) tapahtunut jos he eivät olisi osallistuneet
 - *satunnaistaminen uskottavin tapa muodostaa verrokkiryhmä*
 - *vaihtoehto: ”luonnollinen koeasetelma”*

mitataan

todellinen tilanne

(mikä lopputulema intervention jälkeen oli)

VS.

kontrafaktuaali:

(mikä lopputulema *olisi ollut* ilman interventiota)

arvioidaan

(verrokkiryhmän avulla)

Koto-SIB -kokeilu

TEM yhdessä Epiquis Oy:n hallinnoiman rahaston

- Epiquis otti vastuun työllistymistä edistävien palveluiden järjestämisestä tietyille maahanmuuttajataustaiselle työttömien työnhakijoiden joukolle

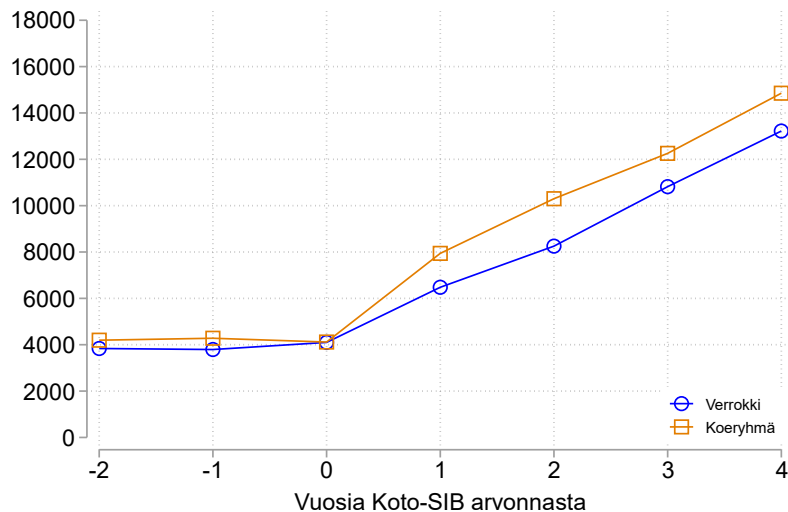
Vaikuttavuusinvestointi: palkkio määräytyi lisäarvon perusteella

- lisäarvo = työttömyysturvamenojen säästöt ja ylimääräiset verotulot kolmen vuoden ajalta
- Epiquis sai palkkiona 50% lisäarvosta + 1500e/henki kielikoulutuksesta

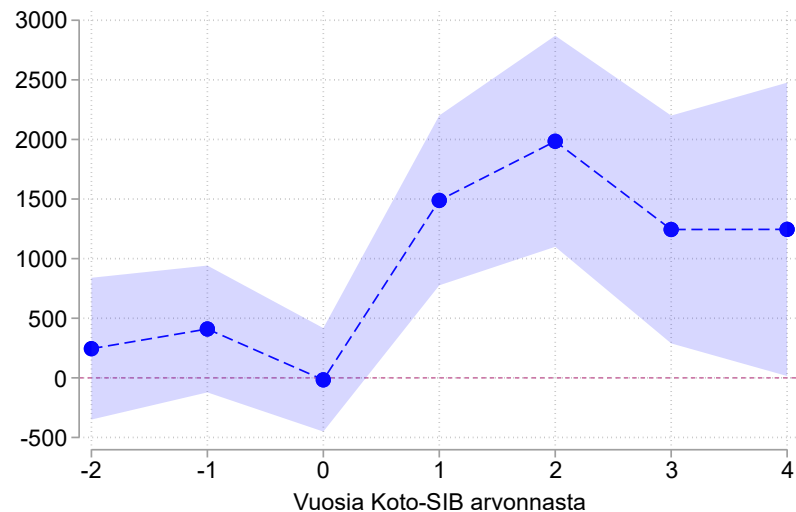
Lisäarvo arvioitiin satunnaistetun koeasetelman avulla

- kannustin parantaa asiakkaiden työllisyyttä
- kontrafaktuaali: normaalit TE-palvelut

Koeryhmän työtulot €1500 / vuosi (18 %) korkeammat kuin verrokkiryhmässä

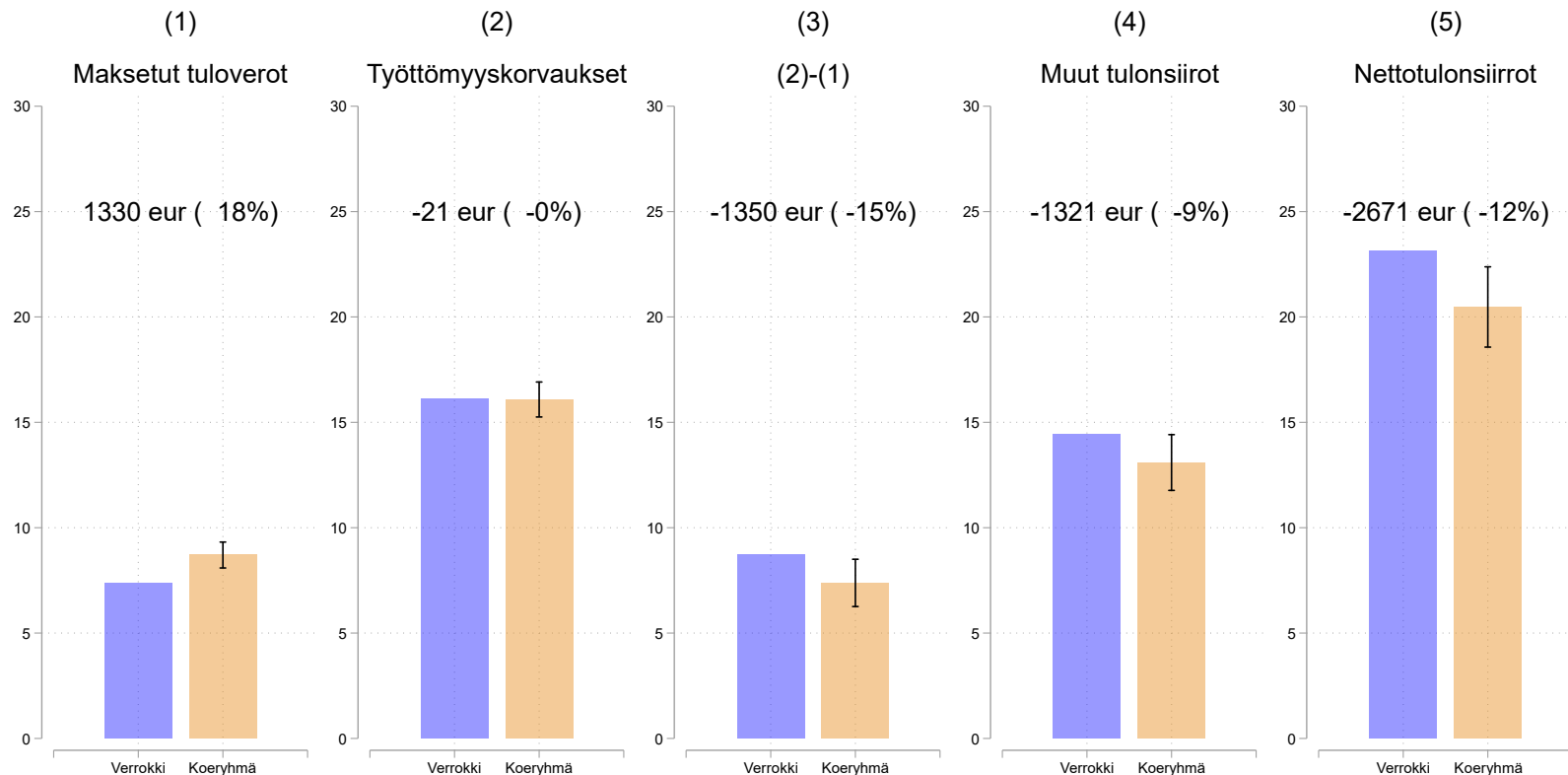

Koe- ja verrokkiryhmän vuosityötulot ennen ja jälkeen satunnaistamisen.

Piste-estimaatti ja 95% luottamusväli kokeilun vaikutuksesta työtuloihin. (N = 3 662)

Verot ja tulonsiirrot

Ammatit, työpaikat ja koulutustausta

Vaikutukset voimakkaampia koulutetuille maahanmuuttajille

- työllistyvät korkeamman tulotason ammatteihin ja yrityksiin

		Occupation quality		Firm quality	
	Annual earnings	Expected earnings	Share with college deg.	Co-worker av. earnings	log(Sales per worker)
A: Average Treatment Effects					
Treated	1,548*** (385)	1,229** (423)	0.028** (0.009)	1,511*** (580)	0.088** (0.038)
B: Treatment Effects by Job Seeker's Skill					
Treated	729* (412)	150 (380)	0.005 (0.008)	69 (637)	0.057 (0.047)
Treated × College degree	2,608*** (917)	2,726** (1,264)	0.054* (0.030)	4,857*** (1,430)	0.120 (0.089)
Control mean	9,732	29,304	0.159	22,506	11.3
Non-college	8,812	27,084	0.098	20,220	11.3
College	12,088	34,742	0.308	28,314	11.4
Observations	10,667	4,071	4,071	6,409	5,256

Table 1: Effect on Earnings and Job Quality

Koto-SIB -kokeilun opetuksia

Koto-SIB paransi merkittävästi osallistujien työmarkkinatulemia

- maksoivat myös enemmän veroja ja saivat vähemmän tulonsiirtoja
- vaikutukset erityisen suuria korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille

Yleisempi huomio: Julkiset hankinnat tärkeää tehdä siten, että ne luovat yksityisille toimijoille riittävät ja oikeansuuntaiset kannustimet.

Keskeistä on kyky mitata vaikuttavuus luotettavasti. Koto-SIB:ssä:

- hankehallinnoijan palkkio sidottiin asiakkaiden yhteenlaskettuihin veroihin ja työttömyyskorvauksiin pitkähkön seurantajakson ajalta
- vaikuttavuus arvioitiin satunnaistetun koeasetelman avulla

Samankaltaisia sopimuksia mahdollista tehdä myös muissa yhteyksissä

Kotoutumissuunnitelmat

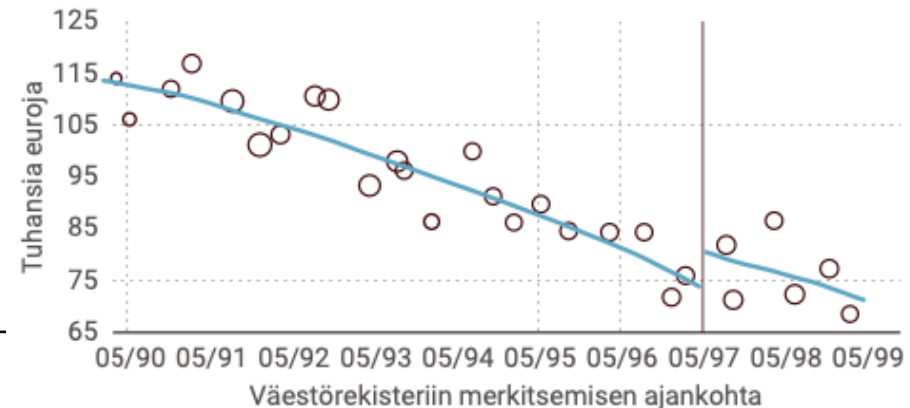
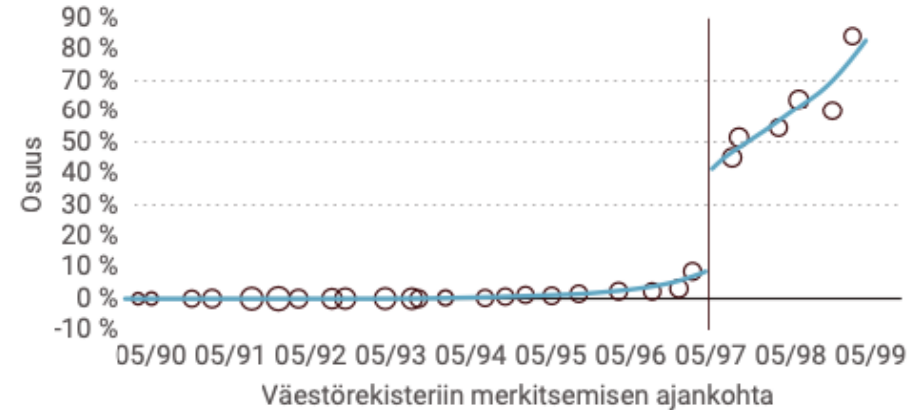
Kotouttamissuunnitelma

- sarja työvoimapolitiittisia toimenpiteitä, jotka sopivat mahdollisimman hyvin kunkin maahanmuuttajan ja hänen perheensä tilanteeseen

”Luonnollinen koeasetelma”

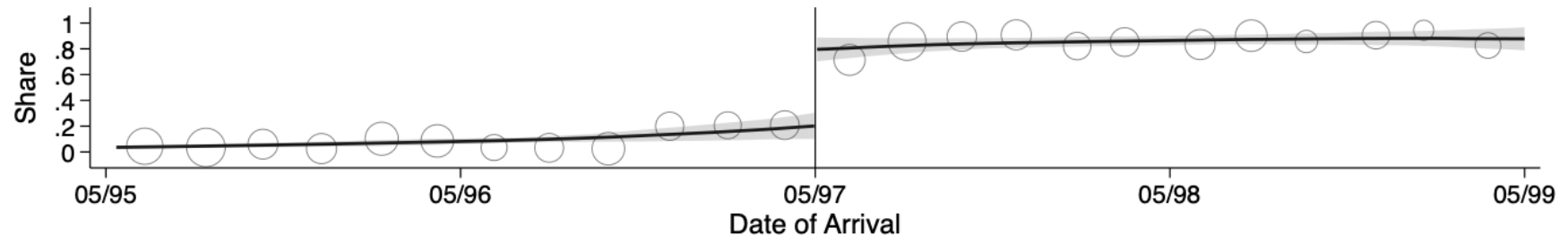
- Vuoden 1999 kotouttamislaki teki kotouttamissuunnitelmat pakollisia vain 1.5.1997 jälkeen tulleille -> hieman ennen tulleet uskottava verrokkiryhmä

KUVIO 1. KOTOUTUMISSUUNNITELMIEN VAIKUTUKSET.

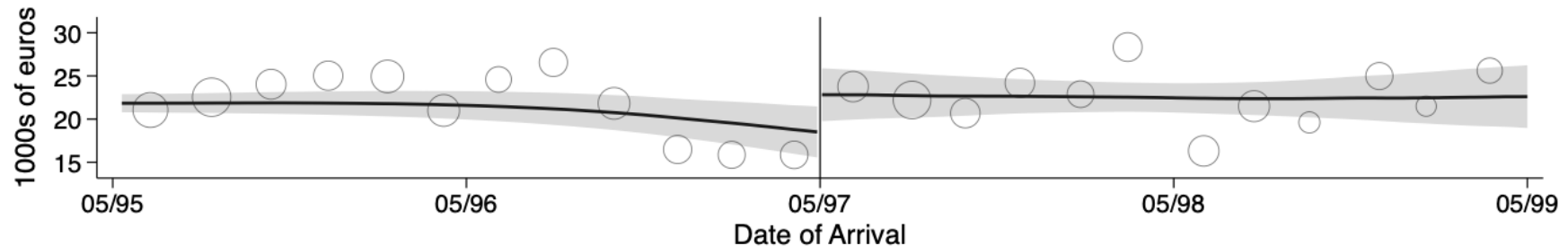

Vanhempien kotoutumissuunnitelmat auttoivat myös heidän lapsiaan

(a) Parents' integration plans

(e) Children's annual earnings

[...] we find that parents' participation in the program improved their children's grades by 0.5 standard deviations and extended their educational attainment by over a year. Two decades post-arrival, children of the affected immigrants earned 42% more than their counterparts whose parents narrowly missed the policy's implementation.

Lähde: Pesola, Sarvimäki (painossa): Intergenerational Spillovers of Integration Policies: Evidence from Finland's Integration Plans. *The Review of Economics and Statistics*.

Muita tuloksia

Muita pohjoismaita koskevat tulokset samankaltaisia

- Tanskassa hyvin samankaltainen reformi kuin Suomessa vuonna 1999; myös vaikutukset samaa kokoluokkaa. (Foged ym. 2023, 2024)
- Ruotsalaiset kokeilut intensiivisemmästä kotoutumiskoulutuksesta nostivat voimakkaasti työllisyyttä. (Anderson Joonas ja Nekby 2011; Dahlberg ym. 2024)

Tukien leikkaukset eivät edistäneet kotoutumista

- Tanska leikkasi pakolaisten toimeentulotukea noin 40% vuonna 2002
 - Lyhyellä aikavälillä työllisyys nousi voimakkaasti (19% vs. 10% vuoden jälkeen) ... mutta työllisyysvaikutukset katosivat muutamassa vuodessa
 - Merkittäviä kielteisiä vaikutuksia pakolaisten lapsiin
 - *varhaiskasvatukseen osallistuminen laski 17 prosenttiyksikköä*
 - *2. asteen tutkinnon suorittaminen laski 10 prosenttiyksikköä*
 - *väkivaltarikoksesta tuomion saaneiden osuus kasvoi 14 prosenttiyksikköä*
-

Johtopäätökset

Maahanmuuttajien ja heidän lastensa pärjäämisestä syytä olla huolissaan

- mutta: merkittäviä eroja eri syistä maahan tulleiden välillä
- maahanmuuttajien lasten kanssa onnistuminen erittäin tärkeää

Kotoutumistoimenpiteillä on väliä

- kaikki tulokset koskevat kotoutumiskoulutusten parantamista
- tukien leikkauksilla merkittäviä tahattomia vaikutuksia

Palveluiden hankintasopimuksilla on väliä

- Koto-SIB -kokeilun onnistuminen johtui todennäköisesti palkkion sitomisesta luotettavasti mitattuun vaikuttavuuteen

Kiitos!

www.aalto-econ.fi/sarvimaki

aalto.fi

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Työllisyys

